AYDEDE

CUMARTESİ 16 Ekim 1948
No. 91 — 47
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Eskilerine Benzetmiyelim ...

Marşal Plânı mucibince 1948 kontenjanını tâyin edecek komisyon işe başladı mı acaba? Elbette başlamış, tahsisatın nerelere, nasıl sarfedileceğini karar altına alarak Avrupa ve Amerikadaki salâhiyetli makamlara sunulmak üzere takririni hazırlamış, belki de yollamıştır.

Yardımdan istifade eden başka hükûmetler bunu çoktan yapmış olmalarına göre bizim gecikmemiz ihtimali hatıra gelemez. Daha doğrusu gelir ama insanın inanacağı gelemez.

Halbuki işittiğimiz doğru ise komisyon henüz teşekkül bile edememiştir. Nasıl edebilir ki, âzadan üçü, yani Ziraat ve İktisat Bakanlıkları mümessilleri mübayaa maksadiyle Amerikada bulunmaktadırlar; maliye mümessili de başka bir diyarda, galiba Fransada!

Komisyona kimin riyaset edeceği de daha belli olamamıştır. Sadece bir komisyon odası ve birkaç kâtip vardır. Yarın belki de bir (Marşal Palânı Komisyonu) binası veya sarayı yapılır... Ama şimdilik komisyon teşekkül etmek fırsatını bulamamıştır.

Gazetelerimizin ağzına henüz düşmiyen bu mevzu üzerine dikkati çekeriz. Belki yanlış haber aldık. Bakalım onların yapacakları tahkikat bizi haklı mı çıkaracak, yoksa haksız mı?

Eski rejimler milletlerarası işlerde gecikmekle, en sona kalmakla, yumurta kapıya gelmeden iş görmemekle, gördüğü işi de tamamlamamakla maruftu.

Yeni rejim o kötü usulden azçok ayrılma temayülleri göstermedi değil. Şüphesiz ki arada epeyce fark hâsıl oldu. Lâkin yine de bu makine gerektiği kadar süratle işlemiyor.

Küçük bir misal: Maltada bizim fahrî bir konsolosumuz varmış, yıllardanberi, resmî günlerde konsoloshane binasına çekilmek üzere hükûmetten kanuna uygun şekilde

yapılmış Türk bayrağı istiyormuş. Hâlâ istediği gönderilememiş. Bu sefer, Amerikadan mübayaa ettiğimiz gemiler La Valetta limanına uğrayınca konsolosun ricası üzerine kendisine birkaç bayrak hibe ve hediye edilmiş de adamcağız sevindirilmiş!

Bunlar daima şikâyet, hattâ alay ettiğimiz eski devirlere yakışacak işlerdendir. Nitekim o devirleri anlatan tarihi eserlerde hikâyelerini okudukça sinirlenmekten kendimizi alamıyoruz.

Yarınki nesil de bizim gibi tarih sayfalarını gözden geçirirken korkarım aynı suretle sinirlenmesin! La Haye elçiliğinde bir İstiklâl Marşı plâğı veya notası bulunmadığını veya Tac Giyme merasiminde protokol icaplarına iyice uyulmadığını okuyan müstakbel vatandaş nasıl sinirlenmez?

AYDEDE

— Size kapalı kalan taraflarımı açıklamak istiyorum..
— Plâj mevsimi geçmedi mi?

Tekrar Alt Üst Etmeseler

Yeni Barem Kanunu çıkarsa memur maaşları vergisiz, kesintisiz olarak verilecekmiş. Ne rahatlık! Artık birine "Maaşınız ne kadar?" diye soruldu mu alınacak kestirme cevapla o adamın her ay eline geçen parayı derhal anlıyacağız.

Vaktiyle memur maaşından kazanç vergisi almağı kim düşünmüşse bunca yıldır, fuzulî hesaplar, muameleler ve bir eliyle verip dörtte üçünü öbür eliyle almalar yüzünden devleti ne kadar lüzumsuzca işgal etmiş oldu.

İnşallah birkaç sivri akıllı çıkıp da son saatte bu iyi projeyi tekrar alt üst etmez.

Bu da Nedir ?

Resmi bir ilândan öğreniyoruz ki, Devlet Orman İşletmesi Ankara Merkez Müdürlüğü pozitif, negatif ve ses olarak kilometrelerce boş filmi satılığa çıkarmış ama istekli bulunmadığından arttırma gününü uzatmış.

Orman İşletmesinin o kadar çok, başından aşkın ve taşkın filimle alâka ve münasebeti nedir? Orası bir film studyosu, sinamacılık müessesesi midir? Film bile lâzım olsa niçin ihtiyacı nisbetinde almadı da şimdi satmak zorunda kaldı?

Talip çıkmadığına göre mallar pek de iyi halde, matluba ve hesaba muvafık değil, galiba! Amerikada belki orman işletmeleri film de kullanır.

Lâkin daha evvel taklid edeceğimiz başka işleri olsa gerektir.

Ah, Şu İstatistikler !

İstanbul halkı bir yesin, bin şükretsin ve sakın başka vilâyetlerde yaşamadığına üzülmesin. Zira Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılan bir broşürden öğreniyoruz ki, şehrimiz, gıda maddelerinin fiyat artışı bakımından bir çok vilâyetlerden daha iyi vaziyette imiş.

Meselâ Erzurumdaki artış yüzde 15, Eskişehirde ise 14 imiş. Sivas, Diyarbakır, Kastamonu, Ankara, Kayseri, Antalya bile buradan pahalılık imiş.

Dahası var: En az fark eden yerler Trabzon ve Denizli değil miymiş? Netice itibariyle son senede yükseliş bütün memlekette yüzde 12 den ibaretmiş!

Ah şu istatistikler!

Geçmişe "Mazi„ Deniliyor ..

İnşaatı teşvik kanunu varmış; bu kanuna göre şehir hudutları dahilindeki hazineye ait arsaların muayyen müddet içinde bina yaptırılması şartiyle ucuz fiyatlarla halka satılması icabediyormuş.

Maliye, o kabil arsaları kanunun tespit ettiklerinden başka evsaftaki kimselere satıyormuş; Belediye de Defterdarlıkça satışların durdurulmasını istemiş. İnanamadık. Maliye böyle şey yapar mı?

Haydi, yaptı da satışlar durduruldu diyelim. Evvelceden kanun dışı satılmışlar ne olacak?

Ya satanlar?

— "Geçmişe mazi, yenmişe kuzu" denilir, efendim!

Hep Aşağı

Sarı otobüste karşıma bir bayan tesadüf etti. Sarışın, mavi gözlü, hakkıyle güzel taze. Kaşları, gözleri aşağı doğru inikçe, dudaklarının uçları da öyle. Balığınkine benziyen ağız çirkindir amma bununki öylesi değil; ufacıcık, ona yaraşmış bile...

Tazeye gözüm kayıp dururken, 45 yıl evvelki Hep aşağı aklıma geliverdi :

O da duru beyaz, sarı papa ve mavişti. Kaşları, gözleri, ağzından dolayı Hep aşağı lâkabile anılırdı. O vakit ki tâbirle (hüsnüanı, endam ve haláveti binâzir) di. Kocalıydı; Kızıltoprak taraflarında kurulu düzen bir köşkte oturur, 9 10 yaşında çocuk annesi olmasına rağmen pek körpe durur, yeni evlenmiş sananlar da bulunurdu.

Süsüne, tuvaletine, giyim kuşamına da uyar yoktu. Cuma ve pazarları ortalık kalabalık diye evden çıkmaz; bilhassa çarşamba günleri, kâh Deli Osmanın faytonu ile, kâh Muhacir tentelisiyle Fenerbahçeye gelir, arabayı bir kenara çektirir. Ya fener kulesinin yanında, Modayı ve İstanbulu gören taraftan, ya da Salistra dalyanına ve Adalara karşı olan burundan şaşmazdı.

Hep aşağının suyuna tirid hayranları çok. Hattâ (Zülfüne dilbesteler, zülfü perişanın kadar) şarkısını, Bahriyeli doktor X paşanın bunun üzerine yaptığı söylenirdi. Pek tanınmış simalardan ikisinin merhum valilerden birinin oğlu, Erkânıharp zabiti beyle Hünkâr yaveri ve gayet yakışıklı bir Paşa damadının ona fena halde gönül bağladıkları, yanıp tutuştukları dillerde dümbedüdüktü.

Dedik ya ,dilber, her hafta Fenerbahçeye damlar, iki üç turdan sonra muayyen yerinde arabayı durdurur, aşağı iner; kıyıda, ağacın gölgesindeki sandalyada ayak ayak üstüne atar, krem dantelli al şemsiyesini açar; her halde kahve tiryakisi olacak, kahveci kaytan bıyık Arşağa kahve getirtip içer, ardından helvacı yahut kestaneci Arnavudu çağırıp kâğıthelvası veya ünnab alır, ünnabları sedef çakısiyle soyup soyup hokka gibi ağzı, inci gibi dişlerile yerdi.

O orada mı, mutlaka az ötede, ayrı ayrı ağacın altında iki meftunu hâzır ve nâzır birbirlerine hışımlı hışımlı bakarlar, renkten renge girerler. Karşıdan manzarayı seyredenlerde de gelsin fısıltı :

— Tıpkı Mınakyanın (Vazife aşka galebe eder mi) dramında Binemciyanla Aleksanyanın hali; handiyse düelloya kalkışacaklar. Meşhur meseldir : Âşık âlemi kör, etrafını duvar sanırmış !..

Çarşambanın gayri bir gün, deniz hamamından çıkmış, Fenerbahçeye uğramıştık. Ortalık tenha, beş on kişi var yok. Fener kulesinin berisinde al şemsiyesi gözümüze çarptı. Yanında üç dört hanımla henüz erkekten kaçmamış bir kız vardı. Arkasında sırmalı beyaz maşallah, yine sandalyede ayak ayak üstüne atmış; ötekiler hasıra yayılmışlar. Mahut damat bey de doru atına binmiş, civarında dolaşıp duruyor. Rakibi orada yok, her halde yüreği rahat.

Hep aşağı, yerinden fırlar fırlamaz kızın koluna girdi. Kantoya çıkmış gibi omuz titrete titrete ne yürüyüş, sormayın. Salıncağa atladılar. Öyle kolan vurmağa başladılar ki ayakları en yüksek dallara değiyor. Aman efendim, tazede ne kırılışlar, kendini öne vere vere, bel kıra kıra ne bükülüşler. Maşlah açılıyor, etekleri havalanıyor; dekolte göğsü, kolları fora. Pembe ipekten iç gömleği, siyah çoraplı bacakları, pembe paça bağları ap ayan meydanda.

Damat beye gelince, bu lutuf ve inayete minnettar, pişmiş kelle; kaşla göz arasında kalpağını kaldırıp indirip selâmlar, hafif hafif reveranslar...

Rivayete göre, hatun halâ güzel, halâ değme civanlara zort çıkarıyormuş...

Sermed Muhtar ALUS

Peylemek İstemiş

İki arkadaş fazla içerler. Fakat bir tanesi büsbütün kör kandil olur ve evine ancak arkadaşının yardımiyle güç belâ gelir. Ayrılırken ötekine der ki:

— Teşekkür ederim, sen hakikaten candan bir arkadaşsın; sen olmasaydın evimin kapısını bulamıyacaktım. Sağ ol !

Ve tam içeriye girerken ilâve eder :

— Yarın akşam buradan geçerken bana uğrasana... Yine beraber döneriz !

"Canavarların" mahkemelerinde dinleyeceğimiz muhtemel müdafaalarından :

— İnsaf edin hâkim bey, bende hiç canavar suratı var mı?

AKLIMDA KALANLAR

Şair Eşref ve Kâmil Paşa

Şair ve meşhur hicivci Eşref Efendi İzmir Vilâyeti kazalarından bir yerde kaymakam iken; İzmir valisi sadr-ı esbak Kıbrıslı Kâmil Paşa vilâyeti dahilinde devre çıkmış. Rakip olduğu şimendüfer Eşref Efendinin kaymakamlık ettiği kasabadan geçerken biraz tevakkuf etmiş. Kaymakam ve kaza erkânı ve eşrafı vali paşayı vagonunda ziyaret ve arz-ı selâm etmişler, elini öpmüşler. Kâmil Paşa, şuradan buradan kaza ahvaline dair sualler sormuş ve aldığı cevapları dikkatle dinlermiş. Mektepler üzerinde durmuş. Mektep hocalarını istintak eylemiş. Kaymakam Efendiden de bazı istizahatta bulunmuş ve sözü ekalliyetlere intikal ettirmiş; Bu mahalde ne kadar Ermeni veya Rum veyahut Müsevi bulunup bulunmadığını öğrenmek arzu etmiş. Birer birer cevabını almış. Fakat Kaymakam Eşref Efendi sualin son cevabını şöyle vermiş... "Efendimiz burada Yahudi yoktur. Onlar yalnız, böyle gelip geçerler..."

★

Kâmil Paşa ötedenberi Eşrefin iğnelerine alışmış ve gülerek geçmiş olduğu için elbette nükteyi anlamış ve gülmüş :

— Haydi çocuklar biz de gidelim, treni fazla bekletmiyelim ! demiş.

Misafirleri selâmlamış yoluna devam etmiş, gitmiş. Eşref efendi trenin hareketinden sonra yanındakilere :

— Yine bir çam devirdim ama; Kâmil Paşa o kadar metindir ki kıpırdanmadı bile koca herif !

Demişmiş !?

S.M.S.

Doktor — **Galiba benim verdiğim teskin edici ilâcı almamışsınız, matmazel !**

"Men Only" den

TERBİYELİ AYNA

On sekizinci asırda yaşamış olan Piron, bulunduğu bir salonda genç bir kadının gevezeliğinden usanır ve der ki :

— Madam, şu karşıdaki ayna ile aranızdaki fark nedir biliyor musunuz?

— Hayır Mösyö katiyen, bilmece çözmesi hiç elimden gelmez.

— Peki madam, ben söyliyeyim, o ayna konuşmadan düşünüyor, sizse düşünmeden konuşuyorsunuz.

Kadın kızarır, fakat hiç şaşırmadan :

— Ya siz mösyö ayna ile aranızdaki farkı biliyor musunuz?

— Hayır madam?

— O ayna çok terbiyeli, sizde ise terbiyeden eser yok. Bonsuar mösyö !

T A S A R R U F

İskoçyalı'nın birinin iş için mutlaka New-York'a gitmesi lâzımgelir, tabii vapur çok pahalı, fakat çar naçar biner. Biner amma bütün seyahat müddetince verdiği parayı düşünür ve etrafındakilere şikâyet eder.

Nihayet gemi limana girerken, bütün diğer yolcular gibi o da güverteye çıkar ve muazzam şehri seyre dalar. Tam o sırada vapurun pek yakınından bir dalgıç sudan çıkar, bunu gören İskoçyalı yanındakilere :

— Vah, vah ! der. Eğer yaya gelineceğini evvelden bilseydim, bu kadar para harcamazdım.

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

Nazım Paşa — Yeni Dahiliye nazırından çok şeyler ümit edilebilirdi — Yeni Dahiliye nazırının bir fikri : Hükûmet içinde fırkacılığı kaldırmak — Sadrazamla Dahiliye nazırının araları soğuyor — Dahiliye nazırıyle Harbiye nazırı daimi bir çarpışma halindeler — Hareket-i ihtilâliye

Nazım Paşa Divan-ı harb reisliğinde bulunan zattı; Hariciye konağına gittikçe rastgelirdim, hulûl ve nüfuza müstait bir hilkati olduğundan Sadrazama çabucak sokuluvermişti. Abdülhamid Han devrinde, mabeyinde müddet-i medide çini fabrikası müdürlüğünde bulunması da, eski terbiyedeki dirayetine bir delildi. Askerden fazla, bende, fesinden sarığını kaldırmış bir şişman molla bey tesirini yapardı.

Alelhusus Anadoluda genç kumandanlar meydanı geniş bulup at oynatır ve kılıç sallarlarken İstanbulda Harbiye koltuğuna gömülüp kırtasiyecilik ile vakit geçireceğine hükmettiğim bu zattan ne beklenirdi? Hattâ sui tesir etmesi muhakkaktı.

●

Dahiliyeye tayin edilen Adil Beyi ise daha iyi tanırdım, daha yakından... Zira komşumuzdu; tren ve vapur seferlerinde mütekabilen birbirimizden hâzederek, hasbihallerde bulunurduk. Babıâlinin eski terbiyesine asri bir çeşni ilâve edebilmiş umur dide bir zattı. Kendine çok itimadı var görünür ve mevki-i iktidarda kimler bulunursa muntazaman tenkit eder, hepsinde kusur arar, bu kusurları da meydana koyardı. Filvaki mütareke kabineleri hakkında başka türlü düşüneni görmedimse de Adil Beyin muhakemelerinde şu cihet fazla göze çarpardı : Vaziyetin islâhına ait çareye kendisinin vakıf olması...

●

Binaenaleyh bu tayin keyfiyetini hüsnü telâkki ettim, evvelâ, tanıdığımdı; saniyen tecrübeli ve dinç fikirli idi, salisen devr-i Hamidide olduğu kadar meşrutiyet ve ittihatçı devirlerinde de hizmeti görülmüş ve haysiyetli tanınmıştı. Tebrike meserretle gittim. Haylı zamandanberi alafranga tavırlarla girip yine alafranga selâmlaşarak oturduğum odada bu sefer eski ve yeni terbiyenin mezci lâzım geldi.

●

Bermutad, Adil Bey de, bu vazifeyi pek müşkülâtla kabule rıza gösterdiğini, sırf memlekete hizmet maksadiyle gelip makam ihtirası beslemediğini anlattı.

Yerini dolduruyor, acemi nazırlara alışan gözlerim bu ne yapacağını kavramış hükûmet cüculünden hâzediyordu. Yalnız terbiyesi ve teşrifatperestliği fazla zaman ve mekân tuttuğundan vaziyetimi henüz alamıyor, yerimi haylı yadırgayordum.

●

Maamafih gördüğüm bütün nazırlardan ziyade onunla konuşmak, anlaşmak ve çalışmak kabildi; bunu hemen his etmiştim. Dinlemek usulüne vakıf, anlamak faziletine sahipti; kusuru kendisinin çok söylemesinden ibaretti. Elbette benim yerimde Posta müdür umumisi olarak daha yaşlı başlı, daha tecrübeli, daha Babıâli terbiyesi görmüş, daha emir altında kalabilecek birisini görmek isterdi.

Lâkin gerek Sadrazam nezdindeki mevkiim, gerek komşuluğumuz kendisini bana tahammül mecburiyetinde bırakıyordu. Sonraları faaliyetimi, hesaplı hareketlerimi, yaşımdan ve mesleğimden beklenilmeyen muntazam sayimi görünce, galiba, beraber çalışabilmekliğimizden memnun kaldı.

●

Dört, beş gün geçmemişti, yeni nazır mecliste müşkülâta uğramıştı; Harbiye nazırıyle bağdaşamamışlardı. Adil Bey şu fikirde idi : Bu vaziyet karşısında iki nazırın tamamen müttefik ve müttehit çalışmaları, yani elele uğraşmaları lâzımdı... Sonra bir fikri daha vardı ve tatbika başlamıştı : İzmir civarındaki hareket-i milliyeyi Anadolu şarkındaki hareketten ayrı addetmek, birincisine muavenet gösterip ikincisine mümanaatta bulunmak... Diğer bir fikri de : Hükûmet içinde fırkacılığı kaldırmak...

Görülüyor ki Adil Bey işe bir programla başlamış, kabineye ne yapacağını bilerek girmişti. Ben, böyle bir adama, mütarekedenberi, ilk defa rastgeliyordum.

●

Sadrazam, her zamanki gibi, yeni Dahiliye nazırıyle bidayette pek iyi geçindi; sonra araları soğudu, bunu sırasında izah edeceğim. Maalesef Adil Beyle Nazım Paşa arasındaki noktai nazar ihtilâfının esaslı noktalarını bilmiyorum, fakat gittikçe had bir şekil aldığını görüyordum; Meclis-i vükelâda daimi bir çarpışma içinde idiler.

Bunlar münakaşa ile meşgulken Şarki Anadoluda Mustafa Kemal Paşa hareketi yavaş yavaş vüs'at kesbediyor, Sivas kongresi projesi muvaffakiyete doğru gidiyordu. Dahiliye nazırı bir taraftan bununla, diğer cihetten İzmir mukavemetinin seyrini takip ile meşguldü.

İzmir hükûmet-i merkeziyeye karşı henüz kat'i ve fiilî bir muhalefet göstermemişti; Yunanlılar da öyle, alabildiğine ilerlemek müsaadesini devletlerden almamışlardı; işgali tevsie mecbur oldukları zaman Harbiye Nezaretindeki İngiliz irtibat kumandanı, daha evvelden hükûmete bir nota vererek Yunan askerinin ileri hareketini hudut tasrihiyle iş'ar ediyordu.

●

Şimdi asıl ehemmiyet alan mesele Erzurum ve Sivas meselesiydi; İzmir mukavemet-i meşrua halinde ve hükûmete gayrı asi bir vaziyette, kendi başına uğraşıyordu.

Öteki taraf ise merkeze karşı bir hareket hazırlıyordu; buna bir isim verilmek lâzımsa hareket-i ihtilâliye demek lâzımgelirdi. Hareket-i ihtilâliye? Merkez-i hükûmet işte buna göz yumamazdı... Fakat gözünü açmakla beraber bastırmak çaresini bulamıyordu. Emirleri, yangında, itfaiye borazanının su talebine mukabil borudan hava gelmesi gibi, tesirsizdi; telgrafla, tahriratla, vaad ve vaitle uzaktan bu ateş sönmez, kuru lâfla yangının uhtesinden gelinmezdi. Merkezden lâkırdı değil, fiil çıkmalıydı... Meselâ üçüncü ordu müfettişi hükûmeti dinlemiyor mu, bir başkası tayin olunmalı, derhal yola çıkmalı ve selefinin yerini tutmalı idi.

Öyle bir ehlini bulup gönderemiyen hükûmetin bütün harekâtı ördek yumurtasından civciv çıkaran tavuğun dere kenarındaki vaziyetine benzerdi : Uzaktan çırpına yoluna temaşa mecburiyeti !

●

Hoş, Mustafa Kemal Paşaya karşı çıkacak bir kumandan, değil muhalifler arasında, ittihatçılar içinde bile yoktu... Filvaki (Hürriyet ve İtilâf) ın mütarekeden sonra, bidayet-i teşekkülünde bazı muhalif ve Arnavut zabitler, el altından fırka rüesasına Vehip Paşayı tavsiye etmişler ve Harbiye Nazırı olarak demir bir pençe ile muhalefeti ittihatçılık beliyesinden ancak onun kurtarabileceğini söylemişlerdi ama Paşanın Harb-i Umumideki hareket tarzı böyle bir teklifi redde sebep olmuş, mesele kapanmıştı.

Bu vesile ile şunu söylemek lâzım : Politikayı ordunun ve askerin yaptığı henüz iptidai devletlerde hiç bir hizip, başına kuvvetli bir şahsiyet-i askeriye almaksızın hükûmette duramaz. Otuz bir Mart isyanı o zamanki kabinenin içinde gözü pek bir kumandan olmamasından tevessü etmiş, Kâmil Paşa kabinesi de Nazım Paşanın aczi sabit olunca düşürülmüştü; ittihatçılar ise müddet-i medide Mahmut Şevket Paşanın himayesinde yaşıyabilmişlerdi. Şayet Paşa nüfuzunu kaybetmiş olsaydı Arnavutluk hâdiseleri zuhura gelmez, diğer taraftan Sadık Bey askerlikten yetişmemiş bulunsaydı hizipler işi o derece alevlenmez ve İttihat ve Terakkiyi mağlup etmezdi.

●

Bütün bunları dahil-i hesap etmesi icabeden muhalefet rüesasının sırf sivil şekilde mevki-i iktidara gelişi kadar mânasız bir hareket olamaz. Belki düşündüler ki Harb-i Umumî memlekette askerliği öldürdü ve işgal-i ecnebi, askerî tahakküme nihayet verdi... Mustafa Kemal Paşa son hareketiyle bu sakat kanaate müthiş bir darbe indirmiş oluyordu.

Yalnız şurasını tasdik etmeli : Hürriyet ve İtilâf prensipleri bizatihi askerî nüfuza mugayir olduğundan muhalifler içinde genç, dinç, cesur ve cüretkâr bir kumandan yetişmesine imkân yoktu. Yine o prensipler, yani halka şeref, şan, muvaffakiyet vaadetmek şöyle dursun, bilâkis sabır, meskenet ve hıristiyan anasıra tahammül tavsiyesinde bulunmak mecburiyeti de efkâr-ı umumiye karşısında Hürriyet ve İtilâfı ve Babıâli siyasetini düşürüyordu. Hülâsa herhangi bir hareket-i askeriye ve milliye karşısında muhalefetin, tası tarağı toplamak tali-i siyasisi icabındandı. İşte bu defa da öyle oluyordu; Adil Beyin plânları da, bittabi, muvaffakiyetle neticelenemiyecekti.

İki âfet

(Devamı var)

— Babacığım, Cennet nedir, Cehennem nedir?
— Cennet benim bekârlığım, Cehennem de evliliğimdir, oğlum!

Tuhaf Bir Vergi İdi Şu Varlık Vergisi!

Maliye Bakanı yeni bir varlık vergisinin mevzuu bahis olmadığını söyledi. Memnun olduk. Zaten böyle bir verginin tekrar konulamıyacağını biliyorduk ya... Çok kötü şekilde tatbik edildiği de muhakkaktı.

Ayrıca sabık varlık vergisi acayip bir vergi mahiyetini almıştı. Zira parayı hükûmet zenginlerden aldı; bu zenginlerin çoğu verdikleri parayı türlü yollarla az zamanda bizden, halktan çıkardılar.

İçlerinden kaçı şimdi, belini doğrultmamış vaziyettedir? Servetlerini, verdikleri meblâğ hariç, bir kaç misline çıkaranlar ekseriyeti teşkil ediyor.

Yani varlık vergisini, dolayısiyle varlıksızlar ödedi. Hem de fahiş faizi ile!

Ödeyen varlıksızlar arasında yalnız halk değil, hükûmet de vardır. Belki de bir kuruşluk malı beş kuruşa almak suretiyle ceremeyi çeken kendisidir.

Tuhaf bir vergiydi hülâsa şu varlık vergisi!

Memnun Olmamış

Hastahanede doktor, bir hastaya uzun bir perhizden sonra her gün iki yumurta ve bir kadeh şarap verilmesini tavsiye eder. Ertesi günü hastaya sorar:

— Nasıl, yeni yemek rejiminden memnun musun?.

— Eğer yumurtalar şarap kadar taze ve şarap yumurtalar kadar eskimiş olsaydı elbette memnun olurdum!

Boğa Yılanı İle Domuz Yavrusu

Avrupa hayvanat bahçeleri için bir vapura Afrikadan irili ufaklı ve cins cins yılanlar yüklemişler; bunların arasında sekiz metrelik bir de müthiş boğa yılanı varmış. Yol uzun ve gemide nevale mahdut olduğundan, denize açılmadan önce canavara bol bir gıda vermişler; karnı şişmiş, uykuya dalmış. Fakat sefer halinde iken hazmını bitirmesi, yeniden acıkması ihtimali var ya... Tombul tombul, karnı pembe pembe ve ancak frenklerce sevimli bir domuz yavrusu tedarik ederek yılanın kafesine koymuşlar; ne zaman uyanır, iştahı gelirse hemen bu ava saldıracak ve sandviç gibi yutacak! Minimini domuz, başında bekleyip duran felâketten habersiz, başlamış tayfaların vakit geçirmek için kafesin önüne gelip attıkları kumanya artıklarını seve seve, sevine sevine atıştırmıya; atıştırdıkça şişmanlamıya; şişmanladıkça da, her endişeden uzakta ve gayet emniyetli bir yerde bulunuyormuş gibi, kayıtsız pervasız, azametle homurdanıp, böbürlene böbürlene dolaşmıya!

Bu zulüm manzarasını seyretmediğime ben memnunum. Düşününüz hele: Bir gün, bir gece gelecek ki yılan, yavaş yavaş, gerine esniye uyanacak, karnını bomboş bulacak, ona misk gibi tüten keskin bir av kokusu duyacak ve kıvılcım gözleriyle aranacak, domuzcağızı görecek, birden yerinden fırlayacak, zavallı şişman esiri kıskıvrak yakalayıp lâstikli midesine yuvarlıyacak... Müthiş şey! Nitekim bir gece tayfalar, hayvanları sevke memur adamın kabinesine koşuyorlar: "Aman, diyorlar, kafeste bir takım sesler, gürültüler var! — Muhakkak yılan uyanmış, domuzu yiyordur!" Gidiyorlar, feneri uzatıyorlar, bakıyorlar. Ne görseler beğenirsiniz? Domuz henüz baygınlığı tamamen geçmemiş olan boğa yılanını yakalamış, afiyetle yutuyor!

Aferin domuz! Yılana uyanmak, kendisini toplamak fırsatını vermeden aklını başına aldığım, tehlikeyi zamanında önlediğin için aferin sana! Sen sade insanlardan değil değme devlet teşekküllerinden bile daha dirayetli, becerikli, açık göz, hülâsa tam diplomat imişsin!

Sinema Dedikoduları

Hollywood'da galiba şaka olan bir havadis dolaşıyor: Güya Greta Garbo artık evlenecekmiş! Eğer doğru ise her halde koca bulmakta güçlük çekmez, yalnız binlerce tâlip arasında bir tanesini intihab etmek çok güç olacak.

●

Fernandel, artık sinamayı bırakıp, Marsilyada bir bar açacakmış.

Herkes bu işte de çok para kazanacağına emin, zira "Dişli adam" diye bir kere adı çıkmış.

●

Kızıl saçlı, yeşil gözlü, sıcak iklimlere mahsus acaip bir güzellikte olan Linda Christian, Hollywood'da en çok parlaması beklenilen genç yıldızlardan biridir. Bir, bir buçuk aydan beri Tyrone Power'le evlenmiş olan artistin daha şimdiden resimleri bütün dünyaya yayılmıştır. Fakat evlenmesinden çok daha evvel Linda Hollywood'da kendinden epeyce bahsettirmişti, hattâ (Atomic girl) yani, atomik kız, ismini almıştı.

●

Bu son haftalarda Cornel Wilde in hayranları çok artmış. Bunların içinde artiste acaip görünen bâzı kıymetli hediyeler gönderenler de olmuş. Meselâ iki asır evvel yazılmış nadir bir kitap... antika bir bir madalyon gibi. O bu hediyeleri derhal sahiplerine geri göndertmiş. Anlaşıldığına göre artistin hayranları gönderdiklerini kendi evlerinden aşırmışlardır.

●

Henry King, Tyrone Power ve César R o m e r o ile (Prices of Foxes) filmini çevirmek için Romaya gitmezden evvel bütün teknik ekipine mektebe gidip italyanca öğrenmelerini söylemiş.

●

Hollywood'a bir afyonkeşler evinde polis tarafından yakalanan Robert Mitchum en son filmini yeni bitirmiş. Bu film bir çiftlikte geçiyor ve gençliğe gösterilecek numune film addolunuyor. Film oynanırken Robert hapisanede olacak.

●

Deanna Dürbin, herkese Vincent Price ile aralarında arkadaşlıktan başka bir şey olmadığını söylemektedir. Fakat bütün Holywood Deanna'nın Felix Jackson'dan boşanınca onunla evleneceğine emin.

KİRPİNİN DEDİK[...]

Ağaç Kesenin, Yaş[...]

Üsküdarda bir ağaç varmış; kesileceği duyulunca bir mahalleli gazeteye başvurmuş, "Tarihî bir çama kıyacaklar, yetişiniz!" demiş.

Doğrusunu söyliyeyim: Benim de içim sızladı. Vaktinde imdadına yetişilmesine dualar ettim. Fakat... Fakat Kaymakamlık meseleyi şu suretle tavzih ediyor: Ağaç çam değil çınarmış; tarihî ve asırlık değil, orta yaştaymış; sağlam değil, çürükmüş. Hattâ o kadar koflaşmış, kavlaşmış ki, sıkı bir rüzgârla devrilip insan ölümüne be bark yıkımına sebep olabilirmiş.

Peki, bu hükümleri Kaymakam kendiliğinden mi veriyor. Hayır, vaka şöyle cereyan ediyor: Ağacın sahibi bir istida sunarak ve sebeplerini sayarak kesim müsaadesi istiyor. Kaymakam Ziraat ve Bölge Orman Şefliğinin fikrini soruyor. Memur, mahalline gidip inceleme yapıyor ve bir raporla ağacın kötü durumunu uzun uzadıya anlatıyor.

Nihayet emir çıkıyor.

Bravo! İşte memleket dediğin böyle olur, bir kötü ağacın kesilmesi için yer, yerinden oynar. Ağaç kıymeti bilmek buna derler.

Zaten eskiden de azçok böyle olacak ki, Karagöz de "Ağaç kesenin, yaş kesenin hali budur, hey!" diye bir gösteri ve bir söz geçer. Yine pek iyi hatırımda kalmıştır: Hükûmet binası avlusundaki bir ağacı kestiren yüz sene önceki mütesellim'in, yani eski teşkilâtta bir mutasarrıfın torunlarından Meşrutiyette Maliye Nezareti hazine hakkı aramış ve almıştı!

Ama hâlâ keçiler fidanları kemirir; mezarlıklarda mübarek ser-

Gemici — Bizim romörkör de köprü[...] sini biliyor!

KİRPİNİN DEDİKLERİ

Ağaç Kesenin, Yaş Kesenin..

ağaç varmış; ke-
bir mahalleli ga-
, "Tarihi bir ça-
tişiniz!" demiş.
yıl-
çim
im-
sine
at...
lık
etle

ğaç çam değil çı-
asırlık değil, or-
ğlam değil, çü-
kadar koflaşmış,
bir rüzgârla dev-
e be bark yıkımı-
niş.
leri Kaymakam
veriyor. Hayır,
n ediyor: Ağacın
unarak ve sebep-
im müsaadesi is-
Ziraat ve Böge
fikrini soruyor.
gidip inceleme
porla ağacın kötü
zadıya anlatıyor.
kıyor.
emleket dediğin
ötü ağacın kesil-
nden oynar. Ağaç
ına derler.

ten eskiden de
k böyle olacak
Karagöz de "A-
kesenin, yaş ke-
i n hali budur,
" diye bir göste-
bir söz geçer.
rımda kalmıştır:
vlusundaki bir a-
sene önceki mü-
ski teşkilâtta bir
ınlarından Meş-
Nezareti hazine
lmıştı!
ler fidanları ke-
da mübarek ser-

viler kesilir; ormanlarda boyuna odun kaçakçılığı yapılır. Hâlâ mazbut bir orman siyasetimiz ve muhafaza teşkilâtımız yoktur. Yok olduğu için de yangınlar koca koca ormanları alıp götürür. Kâğıt fabrikası ağaç bulamaz, kereste en pahalı metalardan biridir. Çocuklar önlerine rastlıyan körpe ağaçları sallıya sallıya kökünden koparmak zevkine doyamazlar, köylerimiz gölgeden, yeşillikten mahrumdur. Şehir yolları da ekseriyetle öyledir.

Meselâ yeni semt olan Talimhane sokakları arasında ağaç sanki İstanbul ikliminde yaşaması imkânsız bir nebat fasilesidir!

Gel gelelim evinizin önündeki yola dikilmiş akasyaları sırf temizlemek, taze hayata kavuşturmak için budamağa, budatmağa kalkışsanız Belediye hakkınızda takibata girişir. Kendisi mi budar? Hayır. Akasyalar budanmamaktan kurur, kadide döner. Sonra meskeninizin üstüne devrilecek hale gelmiş bir ağacı kestirmeniz için de istidalara, raporlara, fermanlara lüzum gösterilir.

Biz, bir ağaca balta vurmak için nekadar ağır şartlar, kayıtlar k o n u l u r s a memnun oluruz. Şu var ki, öte yandan bir ağaca bedel ihmal ve kayıtsızlığımızla da ormanları mahvettiğimizi düşünür, acı acı gülümsemekten kendimizi alamayız.

Hele ortada henüz fol yok, yumurta yokken kurulması kararlaştırılan Ankaradaki (Orman Sarayı) nı düşününce!

KİRPİ

zim romörkör de köprüyü geçinecye kadar baş eğme-

Bir dokun...

Otobüs Eğlencesi !

Şu bizim Belediye otobüsleri ömür şeyler vesselâm. Allah selâmet versin, yolcular arasında da Allahlıklar pek çok ya!

Durakta otobüsün ön ve arka kapıları açılırken içeride de önden şoförün, arkadan biletçinin çeneleri açılıyor, bir feryattır başlıyor:

— Taksime uğramaz, Maçkadan Şişliye gider.

— Yanlış binmiyelim. Taksime gitmez, doğru Maçka.

Hele bazı gür sesli biletçiler var ki, nazar değmesin, otobüsün içini çın çın çınlatıyorlar. Mahmutpaşa çığırtkanlarından farkları yok. Galiba Tramvay İdaresi, Maçka-Beyazıt hattında işleyen otobüslere böylelerini seçip de koyuyor.

Gel gelelim, biletçi ile şoför ağız birliği edip avaz avaz haykıra dursunlar, önden, arkadan binen binene.

Nihayet biletçi tekmil haberini veriyor, kapılar şırak şırak kapanıyor, otobüs gürül gürül hareket ediyor. Bu sefer de çarpılan çarpılana... Sağa omuz, sola yalpa, ileriye göğüs, geriye tekme. Kucaklaşanlar, toslaşanlar, oturanların üzerine yıkılanlar, nasır sızısından ciyak ciyak bağıranlar... Bay şoför memnun. Bu manzarayı dikiz aynasından göz ucuyla seyredip bıyık altından sırıtarak direksiyon cilveleriyle otobüsü biraz daha çalkalıyor ve parmağını klakson düğmesine basıyor.

Bu arada biletçinin sesi duyuluyor.

— Haydi efendim, biletsiz kalmıyalım. Yeni gelenler, bileeets...

Bir erekk sesi:

— Kes bir Gümüşsuyu.

— Biz Gümüşsuyuna uğramayız, bayım.

— Nasıl uğramazsın, yahu? Taksimden geçmiyor musunuz?

— Taksime uğramaz, diye barbar bağırıyoruz, duymuyor musun, bayım?

— Bağıracağınıza, "Taksime gitmez" diye otobüsün üzerine yazsanıza.

— Yazılı ya, bayım. Otobüsün alnındaki yeşil tabelâyı görmedin mi? Binerken baksana bir defa. Yeşil tabelâlı otobüs Taksime gitmeeez... Bunu size öğretmek için mektep mi açalım?

Şoföre sesleniyor:

— Ağır aaal, inecek var.

Nihayet otobüs duruyor, kapı açılıyor, Taksim yolcusu safra gibi atılıyor.

Yine biletçinin nakaratı:

— Haydi efendim biletsiz kalmıyalım.

Bir kadın sesi:

— Efendi oğlum, beni Taksim meydanının köşesinde indireceksin. Oraya kadar kaç para?

Biletçinin sinirleri büsbütün geriliyor, sesi perde perde yükseliyor:

— Hanım, demindenberi, bu otübüs Taksime gitmez diyorum sana, bayıldım...

— Aaa, terbiyesize bak hele, sana, Bayıldım...

Bana bayılacağına, patla emi! Sen benim kim olduğumu bilmiyor musun, sersem budala?

— Ağzını topla, hanım! Sersem de...

— Sus, şimdi çantayı suratına çarparım. Bana bayıldın ha?

Biletçi başını sallıyarak homurdanıyor:

— Amma belâya çattık be yahu. Ben Bayıldım bayırından çıkacağız diyorum, kadın lâfı ters anlıyor. Senin nerene bayılacakmışım ben?

Hanımın da öfkesi depreşiyor:

— Vay beyim vay! Benim neremi beğenemedin bakayım, aptal?

Otobüs tekrar duruyor, kapı açılıyor, biletçinin sesi gürlüyor:

— Haydi bakalım, hanım, in aşağıya! Otobüs Taksime gitmez.

Hiddetli hanım homurdanarak inerken sağdan soldan lâtif, körpe sesler duyuluyor:

— Aa, bu otobüs Taksime gitmiyor mu? Biz de yanlış binmişiz, inelim bari. Her zaman da buna rastlıyoruz, ayol.

Kırıtarak, fıkırdayarak onlar da iniyorlar.

Otobüs seyahati eğlenceli şey, doğrusu. İşim gücüm olmasa da her gün otobüsle gezinsem!

Cemal REFİK

Sarışınla esmer iki arkadaş (1)

Sonbahar rüzgârı

Hayvanlar da Güzel Kokulardan Hoşlanır

Hayvanlar da insanlar gibi güzel kokuları severmiş, meselâ köpeğin en çok hoşlandığı koku anasondur.

İneklerle öküzler miski, arslanlar ise lâvanta çiçeği kokusuna bayılırlarmış.

Ata gelince, insan gibi değişik kokudan hoşlanırmış.

Filler iri gövdelerinin zıddına ince hafif kokuları severlermiş.

Asıl tuhafı devenin tütün dumanından hoşlanmasıdır, bilhassa bal ve rom'la terbiye edilmiş olan Amerikan sigarası olursa!.

Bazı Kelimelerin mânası

★ Sır: Teker teker olmak şartıyle bir çok kişiye söylenen şey.

★ Şemsiye: Bir kişiyi yağmurdan korur, iki kişiye duş yaptırır.

★ Platonik aşk: Tanışma ile, ilk buse arasındaki geçen zaman. Hani olmıyacak bir iş için şöyle bir lâf ederiz: «Balık Kavağa çıksın da..»

İstanbul

Şu İstanbul

Mecidiyeköyü genişliyor; Bakırköyünde yeni mahalleler kuruluyor; Küçükyalı sırtları köşklerle dolmaktadır; eski Dragos, yeni Orhan tepede imâr başladı; inşaat mütemadiyen şehir dışına yayılmaktadır. Bari, yeni vücut bulan bu yazlıklar ferah tutulsa... Hayır, evlerin birbirleriyle arası ancak birkaç mızrak boyudur; komşunun tuvalet yerinde su zinciri çekildi mi gürültüsünden öbür komşu yatağından fırlayor ve bulaşık yıkanırken de tabak tıkırtıları yan evden duyuluyor!

Kırda böyle mi mesken kurulur? Şehirden farkı nedir? Bostancı-Suadiye villâları el ayası kadar bahçecikler içinde... Birinde aksırsan öbüründe gezinen adama nezleni geçirirsin!

Bunlar o halde teşekkül ededursun İstanbul semtindeki yangın yerlerinde hâlâ tozlar savruluyor ve ecinniler top oynuyor. Gece bastı mı harabeler semtinden korkusuzca geçebilmek için serden geçti olmak lâzım!

Bir şehir bir milyon nüfusuyla bu derece yayılır, dal budak salıverir, kuyruk uzatırsa onu hangi belediye idare edebilir ve masrafına hangi belediye bütçesi yetişebilir? Hangi hükumet o kadar çok nakil vasıtası teminine imkân bulur? Bulsa da buna benzin, kömür, mazot mu yetişir?

Hem İstanbul semtinin şimdi yangın yeri ve boş arsa manzarası gösteren mahallelerinde kusur nedir? Kimi Halice, kimi Marmaraya nazır, havadar, günlük güneşlik, ılık ve serin ne hoş mevkilerdir... Şehrin göbeğindedir de!

Ne çare ki halk lânetleme bir yermişçesine, Hindistan gibi bir veba, kolera bölgesi imişçesine, ara sıra gökten taş yağar ve topraktan lâv fışkırırmışçasına oradan kaçıyor; başını alıp uzaklara, dağlara, kırlara, ta Zincirlikuyulara, Küçükyalılara gidip mesken kuruyor ve Allahın günü sefere çıkıyor, ömrünü yollarda tüketiyor.

Fakat ne yapsın?

Yangın sahalarını imâr edemiyen yoksul bir belediyemiz var. Büyük sermayeli inşaat şirketlerimiz yok, İzmirde olduğu gibi boş arsaların bono mukabili satılmasını sağlıyan kanunun İstanbulda hükmü geçmiyor. İngiliz ve Amerika şirketleriyle uyuşup bir şeyler yapmak imkânı aranmıyor. Arsaların kimi Evkaf, kimi Belediye, kimi de meçhul ve gaipler tasarrufundadır.

Hülâsa İstanbul göbeyi çürümüş, sürgünleri sipsivri uzanıp kendinden uzaklaşmış, acaip bir nebata benziyen ve şehir mefhumuna girmiyen darmadağınık bir dam kalabalığıdır.

500 üncü fetih yılına bu şekilde mi giriyoruz?

A. D.

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30—XVII

— 11 —

Delikanlı şiş kapaklı gözlerini oğuşturarak şaşkın şaşkın karısının yüzüne bakıp homurdandı :

— Sen sahiden kaçırmışsın Firdes ! Papucubüyüğe git de kendini okut.

— Nasıl lâkırdılar sölüyorsun, Sabri? Ben deli miyim ki papucubüyüğe gideyim? Bu sözleri yutamam ha !

— Yutamazsan gargara et enayi. Sen bir defa kendi ağzından çıkan lâflara baksana, akıllı sözü mü bunlar? Bir de apartıman yarenliği çıkardın.

— Yalan söylemiyorum ya, ayol. Apartımanın penceresinden dışarıya bakarken...

— Çatlatma beni, ulan apartımanda ne geziyorsun da pencerelerden bakıyorsun? Benim haberim olmadan bir yerlere mi gittin yoksa? Çabuk söyle !

— Ae, bu gün sen lâkırdı anlamıyorsun vallahi.

— Lâkırdı anlıyacak halim mi var benim? Uykusuzluktan imanım gevredi, diyorum sana.

— Öyle ise haydi yat, biraz uyu da sonra konuşalım.

— Bırak şimdi bu numaraları. Dün nerelere gittin, söylesene.

— Nereye gideceğim? Dün evden dışarıya bile çıkmadım.

— Gece nerede idin, onu söyle.

— Bana deli diyorsun ama asıl deli sensin, ayol? Geceleri sokağa çıkıyor muyum ben?

— Aç gözünü ulan! Mandepsiye basar mıyım ben? Şimdi bir tane ekersem aklın başına gelir ha! Sokağa çıkmadın da apartımanın penceresinde ne arıyordun?

— Ay, vallahi sahiden deli olacağım. Ayol, bunları rüyada gördüm, diyorum ya sana.

— Vay ölüsü kınalı vay! Ben uykusuzluktan ölüyorum, sen karşıma geçtin maval okuyorsun desene.

Yatağa girerken Firdese tenbih etti :

— Hem uykusuzum, hem yorgunum. Derin dalar da uyanamazsam hava kararınca sen uyandır beni. Unutma ha ! Bu gece gene işimiz var.

Kocası uykuya daldıktan sonra Firdes banknot destesini alıp sofaya çıktı, birer birer saydı. Tamam dört yüz lira. Paralar elinde duruyor, fakat bir türlü inanamıyor, kendi kendine söyleniyor : "Sabri adamakıllı sersemlemiş. Doğru dürüst lâf etmedi ki iyice anlıyayım, sahiden bu paraların hepsi bizim mi? Bir gecenin içinde bu kadar parayı nasıl kazandı?" Sonra zihnindeki şüpheyi atmağa çalışıyor : "Ben deli miyim ne? Paraların bizim olduğunu söyledi ya Sabri. İşte, deste ile cebinden çıkardı, bana verdi. Başkasının parası olsa verir mi?" Bu paralarla alacağı şeyleri kararlaştırıyor : "Mebrurenin çantası gibi bir çanta. Bir çift naylon çorap. İki çift İskarpin. Güzel bir tayyör. İpek rop. Şık bir şapka..." Şahadet parmağını şakağına dayayıp kaşlarını kaldırıyor : "Peki ama bunları giyinip kuşandıktan sonra parmağımdaki âdî alyansla mı dolaşacağım? Hani yüzük? Hani küpeler? Mebrurenin kol saati ne güzel !" banknot destesini dizlerinin üzerine bırakıp yüzünü ekşitiyor : "Bu kadarcık para ile bunların hepsini nasıl alırım? Dört yüz lira nedir ki? Vallahi istemem. Şu paranın hepsini versem doğru dürüst üstümü başımı bile düzeltemem ki. Dünyada kabul etmem bunu. Sabri madem ki kazançlı bir iş buldu, ne diye bin lira kazanmamış da dört yüz lirayı cebine koyup gelmiş sanki?"

Ce. Re.

(Devamı var)

Alışveriş dönüşü

Kadın — Tam 300 gram eksilmişsin.

Erkek — O benim vücudümden değil, cüzdanımdan eksilen !

"Le Hérison" dan

GÖZÜME İLİŞENLER

Telefonda Islâhat !

Tramvayda iki bay konuşuyor :

— Haberin var mı, telefonlarda yeniden ıslahat yapılıyormuş. Bundan sonra zorluk çekmeden, rahat rahat konuşacakmışız.

— Yaa ! Nasıl islâhatmış bu?

— Çok mühim. Yeni telefon rehberi soy adı sırasına göre hazırlanacakmış.

— Anlıyamadım.

— Anlatayım, caanım efendim. Şimdiye kadar telefon rehberlerine abonelerin evvelâ kendi isimleri, sonra soyadları yazılmıyor muydu?

— Evet?.

— Bu sefer yeni çıkacak rehberde abonelerin evvelâ soyadları, sonra kendi isimleri yazılacakmış.

— Eeee?..

— Ondan sonra efendim, rehberin nihayetine bir de cetvel ilâve edilecekmiş.

— Ne cetveli?

— İsim cetveli. Fakat bu cetvelde telefon numarası ve ev adresi bulunmıyacakmış da eski rehberde olduğu gibi abonelerin evvelâ kendi isimleri, sonra soyadları yazılacakmış.

— Sebep?..

— Sebebi şu : Herkesin soyadı bilinmediği için rehberde soyadı ile arayıp bulmak çok zor olurmuş. Alâkadar makamlar bu zorluğu göz önüne alarak ikinci cetveli ilâve etmeğe karar vermişler. Yeni rehber çıktıktan sonra birine telefon edeceğimiz zaman evvelâ cetveli açıp o adamın isminin hizasında soyadını bulacağız, sonra asıl rehberin yparaklarını çevirip o adamın soyadının hizasında telefon numarasını bulacağız, daha sonra telefonu açıp düdüğün ötmesini bekliyeceğiz, düdük öterse numarayı çevirip çıngırağa kulak kabartacağız, çıngırak çalarsa tabii o adam karşımıza çıkacak ve şıp diye konuşuvereceğiz. Düdük ötmezse, çıngırak çalmazsa yine şimdiki gibi telefon âletinin başında uğraşıp duracağız.

— Fesübhânallah! Şu soy adı rehberine de, ilâve cetveline de akıl erdiremedim, doğrusu. Bu kadar karışık işin mânası ve konuşma ile bunun alâkası nedir? Her şey düzelmiş de sıra buna mı gelmiş?

— Amma yaptın ha ! Telefonlarda islâhat yapılıyor diyorum, anlamıyor musun birader? Hani, bir kaç ay evvel Amerikadan bir kadın gelmişti de lâf arasında: "Sizin telefon rehberlerinizin soyadına göre yapılmamasına şaşıyorum" demişti ya !

Öbür adam çenesini kaşıyarak gözlerini kapayıp başını önüne eğdi :

— Hımmm, şimdi anlamağa başlar gibi olduğumu zannediyorum ammaaa... hele bu işi biraz daha düşüneyim.

Ve birdenbire başını kaldırdı :

— Peki ama, ya o kadın; "Sizin apartımanlarınızın kırk beş katlı olmamasına hayret ediyorum" deseydi?

Bu defa beriki adam başını önüne eğdi !

Cemre

Avukatın yazıhanesinde

— Hangi sebepten dolayı boşanmak istiyorsunuz, bayan?

— Kocam beni ihmal ediyor da ondan !

"Travasso" dan

ÇOCUK ZEKÂSI

Küçük yaramazın biri havuzun başında oynarken : "Acaba oyuncak vagonum da yüzmez mi?" diye tecrübeye kalkışır, tabii teneke vagon batar ; azarlanmamak için kimseye söylemez. Fakat kendi çıkartamadığından aklına bir hiyle gelir, büfeden gizlice gümüş kepçeyi de alıp havuza atar. Birkaç gün sonra bir gümüş şekerlik kepçenin yanına gider. Evde farkına varırlar, eksilenler de aranır, hizmetçiden şüphelenirler, kadın inkâr eder. Bir gün oğlan koşa koşa gelir, havuzun içinde parlayan bir şey gördüğünü söyler. Adam indirirler ve bütün kaybolan eşya birer birer havuzdan çıkar. Çocuk bekler bekler, vagon yok. Nihayet dayanamaz :

— Hazır içindeyken arayıver, benim de bir vagonum düşmüştü.

ZAYIFLAMAK İÇİN

Doktor, çok şişman ve gittikçe de şişmanlıyan bir hastasına; günde hiç olmazsa bir saat yol yürümesini tavsiye eder ve der ki :

— Bir ay, öğle yemeklerinde iki, akşam yemeklerinde de bir dilim nar gibi kızarmış ekmek yiyiniz.

— Peki doktor, yalnız ekmekleri yemekten evvel mi, sonra mı yemeli?.

Zarar da Söz mü ?

Son harbte sakatlanan veya yakınlarından birini kaybedenlerin yaptıkları bir toplantıda, birisi yanındaki arkadaşına :

— Şu köşede tek başına mahzun mahzun duran adamın vücutça bir sakatlığı yok gibi görünüyor, o da bizim gibi harbten zarar mı görmüş? diye sorar.

— Evet ! Tabii, karısıyla bir sığınakta tanışmışlar.

Bir gaf

— Anneciğim, bak, ben de babamın yazıhanesinde daktiloya yaptığı gibi kız kardeşimi dizlerimin üstüne oturttum !

"Fransız karikatürü"

(Berlin) Konsey önüne getirilirken

Yedi cücelerden asık suratlısı arkada durup yapılandan memnun görünmüyor

"L'Illustré" den

Millet Partisinin Edirne Mitinginden İktibaslar

★ İstiklâl mahkemeleri ve sıkı yönetim, her an milletin başına bir balyoz gibi inebilir.
Suat Hayri, kendini himaye eden adama yaranmak üzere Avrupadan 147 bin lira kıymetinde krsital takımı getirmiştir.

Fuat Arna

★ Cumhurbaşkanı yeni bütçede köşk masrafı olarak 600 bin lira almaktadır. Sizler hâlâ Ankaraya ısmarlama mebuslar gönderiniz.

General Şadık Aldoğan

★ Milleti bir tahtakurusu gibi yiyerek şişenlerin tahakkümüne son verilecektir.
Bu yıl bütçe bir buçuk milyarı aşmıştır, nüfus mikdarına göre her vatandaşa 90 lira vergi düşmektedir.
Ben, darağacında bile milletin hakkını haykıracağım.

Kenan Oner

★ Demokrat Partililer milleti dürbünün arkasından seyrediyorlar, bizleri sizlere kötü göstermek istiyorlar. (Seni bize kötü göstermek istiyenler kahrolsunlar! Sesleri).
12 Temmuz beyannamesinin neşrinden sonra namuslu C. H. P. li arkadaşlarım bana geldiler: "Artık muhalefet kalmadı, muvazaa resmen ilân edildi" dediler. Ben bunun üzerine Millet Partisinin teşekkülünü istedim.

Mareşal Fevzi Çakmak

KISA HİKÂYE

A. Fraccaroli'den :

Bir Kızın Hâtıra Defteri

Bir sanat sergisinde matmazel Mimi Bambilli'ye rastgeldim.

Ailesi onu Brambilla diye çağırır, halbuki ismi Brambilli' dır.

Genç, ince, zarif, iri gözlü, kıvırcık saçlı bir kızcağızdır. Modayı hiç kaçırmaz.

Bana yaklaştı.

— Doğrudan doğruya size kendimi takdim ettiğimden affınızı dilerim. Maruf muharrirlerin el yazılarını topluyorum. Çok zarif bir albümüm var. Siz de bir şey lütfeder misiniz?

— Ufak bir şey ha?

— Ne arzu ederseniz: Dört mısra, bir düşünce, bir fikir. Ne bileyim...

Tuhaf mahlûk! Bu zamanda bir muharrirden album için fikir istemek!

Bu gün, muharririn bir fikri, - hatta küçücük bir fikri olsa - bundan ya bir roman, ya bir komedi yahut da bir hikâye çıkarır. Bir fikri olup da bunu bir albüme sarfetmek? Bu hayat pahalılığında doğrusu budalalık.

Fakat insan, her zaman da "hayır" diyemiyor. Ertesi günü matmazel Mimi bana albümünü gönderdi. Eski tipte, geniş sahifeli, deriden, zarif bir albüm.

Yazacağım cümleyi evvelden düşünmüştüm. O sabah gazetelerden birinde okuduğum: "Vaziyet gittikçe karışıyor..." cümlesini yazıverecektim. Zarif, az zahmetli bir cümle.

Yazmak üzere albümü açıyorum.

Bu ne biçim el yazıları albümü? Hep ayni elden çıkmış. Bazısı uzun, bazısı kısa bir çok yazılarla dolu. Yazılar birbirinden tarihle ayrılmış.

Matmazel Mimi yanlışlıkla bana hatıra defterini göndermiş.

Bir genç kızın günlük hatıra defteri. İşte okunacak bir şey, bakalım neler var.

★

Pazartesi — Boşu boşuna geçen bir gün. Nihayetsiz keder. Sabah altıda uyandım - şimdi akşamın on biri - daha odamdayım ve notlarımı yazıyorum. On dört saatte yalnız dört saat eğlendim. Hem de ne sönük eğlence! İnsanın gününü böyle boşu boşuna heba etmesi ne yazık. Hem de on sekiz yaşında iken...

★

Salı — İşte yeni bir şey daha: Sabahleyin Romeo kız kardeşlerile beraber geldi, hep beraber patinaj yapmağa gittik. Ben patinaja bayılırım. Bir çok dans figürleri yaptık.

Fakat terledim, biraz soğuk aldım.

Orada bir çok kız arkadaşlarım vardı. Onlar benden fazla eğleniyorlar. Eğlence iptilâsını annem başıma kaktığı zaman ona hep bunları söyliyeceğim. İptilâ ha! Bir genç eğlenmeyip de ne yapsın? Neden bizi dünyaya getirdiniz? ıztırap çekmek için mi?

"Fokstrot" u öğrendim ve geçen Cuma günü dans ettim, şimdi de "Hêsilation" dansını öğreniyorum. Bu dansı daha varyetedeki kızlar bile bilmiyor.

Bugün, 16 saat içinde ancak dışarıda beş saat kadar eğlenebildim.

Bu günkü hatıramı Corducci'nin şu mısraı ile kapıyorum:

"Hayat güzeldir, istikbal kudsidir..."

★

Çarçamba — Sınıf arkadaşım Biraghi'ye rastgeldim. Şimdi bir büroda çalışıyor. Günde sekiz saat iş, sonra eğleniyormuş.

Bana şunları anlattı:

— Biz bütün büro kızları hepimiz eğleniyoruz. Çalışmalıyız, evet, çünkü biz senin gibi zengin değiliz. İş, Allahın bir cezası mı, değil mi? Bilmem.

Ona sordum:

— Nasıl eğleniyorsunuz?

— Bir çok suretle. Mesele şu ki ben kendimi eğlendiriyorum, işte. Fakat anlarsın bunları sana yolda söyliyemem. Şimdiki Âdem ile Hava arasındaki elmanın mahiyetini bilmem biliyor musun, bilmiyor musun?

Acaba ben de bir büroya gireyim mi?

★

Perşembe — Bu sabah banyodan sonra kapıcıya masaj yaptırırken hizmetçi kız geldi, bana:

— Bir kaç saat için bu gün izin verir misiniz? dedi.

— Nereye gideceksin?

— Kendimi eğlendirmeğe. Beş kızız. Evvelâ sinemaya gideceğiz, sinemadan çıkınca saat on olacak.

— Ya!.

— Evet matmazel.

— Eğlenceden başka bir şey düşünmüyorsunuz demek?..

— Elbette. Başka ne düşüneceğiz. Görmüyor musunuz herkesi nasıl eğleniyor.

— Peki ama ya para?

— Eğlenmek için para her zaman bulunur matmazel.

— Demek eğleniyorsunuz?

— Evet, hem de pek çok.

Genç kızlar, büro kızları, hizmetçiler, halk kızları hepsi eğlenmede. Ben hizmetçi kadar da eğlenmemeli miyim?

★

Cuma — Kapıcının kızı öldü. Zavallı kızcağız ne de zarifti! Ben evlendiğim zaman çocuk istemem. Onları kaybetmek büyük bir keder.

Kapıcı kızının cenazesine gitmek orijinal olacak. Zavallıcık!

Siyah bir şapka ve bir vualim var. Elimde bir demet kırmızı gül götürür, kilisede tabutun üzerine saçarım. Bir fikir.

Zavallı kızcağız! Bu genç yaşta ölmek!

★

Cumartesi — İsteklerimin neden ibaret olduğunu anneme, babama söyledim.

İşte:

Sabahları patinaj, sonra öğleye kadar arkadaşlarla beraber dışarıda kalmak serbestisi. (Dikkat ediniz, arkadaşlar kelimesinde erkekler de var) Öğle üzeri: Gezinti. Çay, fakat evde değil. Evin birinde birçok davetliler arasında. Konser de olursa mükemmel. Haftada iki defa lokantada yemek. Akşamları: Tiyatro ve ziyaret ama neşeli kimseler olmalı ki gecemiz eğlenceli geçsin.

Program harici: Otomobil gezintileri.

Babam bu istediklerime güldü. Annem:

— Tabii, dedi, eğlenmelisin. Şu halde işler yolunda demek...

★

Tarih yok — Fazla eğlenceden her gece eve yarı ölü dönüyorum. Nihayet istediğime kavuştum!

Fakat korkarım, artık bu kadarı yeter. Yarın ennemin haberi olmadan bir kadın doktoruna gideceğim. İnşallah aslı yoktur. Bu da durup durup da beni mi buldu?

Çeviren : Nazım Dersan

İntikam

— Galiba yine çok meşgulsünüz doktor!

— Aman hiç ondan bahsetmeyin, başımı kaşıyacak vaktim yok, bu hastalar yorgunluktan beni öldürecekler..

— İntikam alacaklar desenize.

İki Fikir

İki Amerikalı askere gönüllü yazılırlar. Biri ötekine sorar:

— Neden asker olmak istedin?

— Ben bekâr bir adamım, kavgayı, vakayı da severim. Ya sen?

— Ben evliyim; başımı dinlemek istiyorum da ondan!

Aşçı Yamağının Sözü

XI. Louis bir gün sarayının mutfağına girdi. Orada güzel bir erkek çocuk tek başına duruyordu. Kral, kendisinin kim olduğunu tanımıyan çocuğa nereli, neci olduğunu ve ne kazandığını sordu.

— Vilâyetliyim, aşçı yamağıyım ve Kral kadar kazanırım.

— Peki Kralın ne kazandığın ıbilir misin?

— Bilmem... Fakat onun kazandığı kendi masrafını, benim kazandığım da benimkini kapatıyor.

Aşçı yamağı bu söziyle Kralın teveccühünü kazandı ve daima iltifatını gördü.

— Sana ne getirdim, bilir misin?

KALECİK
"Kırmızı"
Ankara bölgesinin şaraplık üzümlerinden yapılmıştır.
Milletlerarası şarap Kongresinde en çok takdir kazanan bir çeşidimizdir.
Tekel

AYDEDE

SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

KOLEKSİYONLARIMIZ HAKKINDA MÜTEADDİT SUALLERE CEVAPLARIMIZ

Muhterem okuyucularımızdan müteaddit zevatın suallerine cevaben arzedelim ki:

1 — Koleksiyonumuz 6 ay hitamında yani 52 nüsha itibariyle ciltlenecektir. Bu suretle senelik nüshalarımız 2 cilt teşkil edecektir.

2 — Ciltler orta sahifelerimizin iyice açılıp okunmasını temin edecek şekilde olacaktır.

3 — Arzu edenler boş ciltleri bize mal olacak fiatla alabilecekler veya ellerinde bulunan nüshaları vasıtamızla ciltletebileceklerdir.

4 — İdarehanemizde ancak 400 koleksiyonluk gazete nüshası saklanabildiğinden ciltli koleksiyon almak niyetinde olanların sıraya konmak üzere adreslerini bildirmeleri lâzımdır.

— Kadınlardan da yol vergisi alınacakmış...
— Aldırma, o vergi yoldan çıkanlar için değil!

Nasılsa Ayılacak

Gençliğinde eldeki çizgileri okumaya merak sarmış hasis bir adam, bir gün tenha sokaklardan birinden geçerken kaldırımda yatan bir adam gürür. Evvelâ ölü sanır, yanına gidip nabzına bakınca sadece bayılmış olduğunu anlar: "Hemen bir eczaneye gidip eter alıp koklatmalı" diye düşünür. Sonra birden yerde yatanın elini alıp bakar ve bu sefer de şöyle düşünür: (Nasılsa çok yaşıyacak, zira hayat çizgisi uzun, bırakmalı kendi kendine ayılsın, boşboşuna hem masraf hem de zahmet etmeme lüzum yok.)

Lokantada

— Garson
— Efendim
— Şu önümdeki haşlamaya baksana, sade kemik.
— Hiç düşünmeyiniz efendim, lokantamızda üç tane köpek var, onlara az bile gelir!

Dişleri çürümekten korur
ULTRAMİN
İdeal bir diş macunu

Tevekkeli Benzemiyor

Bir tramvay durağında adamın biri başka bir adama uzun uzun bakar, yanına yaklaşmak için bir adım atar, geri çekilir, nihayet yaklaşır ve:

— Affedersiniz siz acaba bay Hüseyin misiniz, yoksa benzettim mi?

— Hüseynin ta kendisiyim.

— Ya! Tevekkeli ona bu kadar benzemiyorsunuz.

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer: TAN Matbaası

Zayıflamak İçin

Doktor, çok şişman ve gittikçe de şişmanlıyan bir hastasına; günde hiç olmazsa bir saat yol yürümesini tavsiye eder ve der ki:

— Bir ay, öğle yemeklerinde iki, akşam yemeklerinde de bir dilim nar gibi kızarmış ekmek yiyiniz.

— Peki doktor, yalnız ekmekleri yemekten evvel mi, sonra mı yemeli?

BİR EVE SAHİP OLMAK İÇİN

Yerini ve kıymetini başkalarının tesbit ettiği bir ev yerine kendi zevkinize göre yapacağınız yuvanız için gerekli parayı

İSTANBUL EMNİYET SANDIĞI

SİZE TAKDİM EDİYOR

Vadeli hesaplar için ikramiye miktarı 20.000 lira
Vadesiz hesaplar için „ „ 25.000 lira

VADELİ İKRAMİYE ÇEKİLİŞİ 12 - 12 - 1948

Tafsilât İçin Gişelerimize Müracaat

Ekstra ekstra
D.E.R.S.A.N
Yağları, yüksek kalitelidir. Midesine düşkün olanlar mutlak surette
DERSAN
kullanırlar.

Çocuk Ansiklopedisi

Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.

Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.

2 Büyük Cilt - 1448 Sayfa - 1783 Resim - 218 Mevzu

Fiyatı 15 Liradır.

İstanbul TAN Matbaası